

ОПАНАСЮК
Віталій Віталійович

УДК 339.13.021:004(477)

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ РИНОК КРИПТОКАПІТАЛУ

к.е.н., доцент, Київський
міжнародний університет

INTEGRATION OF UKRAINE INTO THE WORLD
MARKET OF CRYPTO CAPITAL

OPANASIUK Vitalii Vitaliiovich – PhD in Economics, Associate Professor, Kyiv International University

Стаття присвячена дослідженню можливостей інтеграції України у глобальний ринок криптокапіталу. Визначені перспективи держави стати важливим гравцем на цьому ринку завдяки можливості бути залученими із початку, та розвивати цю галузь синергічно із світовими лідерами, що дасть можливість підвищити інтеграцію та ефективність національного капіталу на класичних ринках капіталу. Виявлені основні переваги для України на ринку інвестування в криптоіндустрію на даному етапі. Висвітлені основні напрямки регулювання діяльності гравців ринку криптокапіталу різних країн світу.

* * *

Статья посвящена исследованию возможностей интеграции Украины в мировой рынок криптокапитала. Определены перспективы государства стать важным игроком на этом рынке благодаря возможности быть привлеченным с начала, и развивать эту отрасль синергически с мировыми лидерами, что позволит повысить интеграцию и эффективность национального капитала на классических рынках капитала. Выявлены основные преимущества для Украины на рынке инвестирования в криптоиндустрию на данном этапе. Освещены основные направления регулирования деятельности игроков рынка криптокапитала разных стран мира.

* * *

The article is devoted to research of the possibilities of integration of Ukraine into the global market of the crypto capital. The prospects of the state to become an important player in this market due to the opportunity to be involved from the beginning, and to develop this industry in a synergy with world leaders, which will enable to increase the integration and efficiency of national capital in the classical capital markets. The main advantages for Ukraine in the investment market in the cryptographic industry are revealed at this stage. The main directions of regulation of activity of players of the market of crypto capital of different countries are highlighted. Ukraine is already a big player in the crypto market. And this victory should be developed. Under the condition of continuous improvement of IT technologies, proper cryptographic protection, legislative regulation, improvement of the infrastructure of functioning of the new type of money, taking into account the dynamics of the growth of rates and general capitalization, cryptography will occupy a more prominent place in the life of Ukrainians. This requires popularization measures, a legal guide for businesses and individuals, stimulating the emergence of a liquid market, creating an IT school to systematize knowledge on the technical component of cryptographic, especially protection methods.

Ключові слова: криптономіка, криптокапітал, криптоіндустрія, майнінг, крипт інвестиції

Ключевые слова: криптономика, криптокапитал, криптоиндустрия, майнинг, криптоинвестиции

Keywords: cryptonomics, crypto capital, crypto industry, mining, crypto investment

ВСТУП

Актуальність теми визначена не тільки та не стільки модерновістю теми криптономіки, скільки реальними перспективами стати державі важливим гравцем на цьому ринку завдяки можливості бути залученими із початку та розвивати цю галузь синергічно із світовими лідерами, що дасть можливість підвищити інтеграцію та ефективність національного капіталу на класичних ринках капіталу.

МЕТА РОБОТИ

Головне завдання цього дослідження полягає у визначенні певних та реальних перспектив інтеграції України у світовий ринок криптокапіталу та взагалі присутність України в криптоіндустрії.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічними та інформаційними джерелами для даного наукового дослідження є наукові праці вітчизняних та світових фахівців, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

При проведенні дослідження використано методи

структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Ще у березні 2017 р. голова Ради НБУ Б. Данилишин заявив, що «біткоїн, інші віртуальні валюти/криптовалюти є грошовими сурогатами, які не мають забезпечення реальної вартості і не можуть використовуватися на території України як засіб платежу, оскільки це суперечить нормам українського законодавства» [8].

Однак на початку лютого 2017 р. директор із комунікацій «R-Street Institute» (США), політичний аналітик Бен Карнс написав колонку на «Forbes» про те, що Україна є «тихим» лідером у революції цифрових валют.

Тобто Україна вже зараз є великим гравцем на крипторинку. І цю перемогу слід розвивати. За умови постійного вдосконалення ІТ-технологій, належного криптографічного захисту, законодавчого регулювання, покращення інфраструктури функціонування нового виду грошей, зважаючи на динаміку зростання курсів та загальну капіталізацію, криптовалюти займатимуть усе більш помітне місце в житті українців. Для цього потрібні заходи з популяризації, юридичний гайд для

бізнесу та фізичних осіб, стимулювання появи ліквідного ринку (до прикладу, гривня-біткоїн), створення IT-школи для систематизації знань із технічного складника криптовалют, особливо – методів захисту [2].

У країнах, які використовують можливості і переваги участі у глобальному поділі праці, як правило, спостерігаються набагато вищі темпи економічного і соціального розвитку. Порівняно із класичними, історично сформованими інвестиційними ринками, ринок криптоіндустрії має надвисокі показники ризику та мультиплікації.

Криптоіндустрія, як феномен останніх п'яти років, проходить через етапи дорослішання та відходить від правового нігілізму. Саме так проходила еволюція ринків класичного інвестування: нерухомість, цінні папери, валюти і нематеріальні активи. Особливістю криптоіндустрії можна назвати неймовірну динаміку і швидкість трансформацій. Одні напрямки інвестицій у криптоіндустрію не встигають відпрацювати плановий ROIC як вже потрібно робити трансфер капіталу через закривання ніші. Зростання та падіння курсів та трендів зумовлені не ринковими, а спекулятивними та законодавчими умовами.

Слід зауважити, що криптотехнології – не нова ідея, а вже багато років використовується у фінансах, шифруванні зв'язку та в інших галузях.

А система блокчейну, як відносно нова технологія стрімко набуває розвитку. І це також можливість для України стати лідером у блокчейн технологіях. Хоча, як відомо, вже пройшли перші вибори в світі, а саме у Сієрра Леоне пройшли на блокчейні.

Сьогодні розрізняють існуючі та потенційні технології блокчейну на три категорії: блокчейн 1.0, 2.0,

3.0. Блокчейн 1.0 – це криптовалюта, що застосовується в різних додатках із різними цілями. Блокчейн 2.0 – це контракти, що працюють у різних економічних, ринкових і фінансових додатках, в основі яких лежить блокчейн. Дані додатки працюють з різними типами фінансових інструментів – з акціями, облигаціями, ф'ючерсами, заставними та правовими титулами, розумними активами і розумними контрактами. Блокчейн 3.0 – це додатки, область застосування яких виходить за рамки грошових розрахунків. Вони поширюються на сфери державного управління, охорони здоров'я, науки, освіти, культури і мистецтва [7].

Основною і головною особливістю блокчейна є використання алгоритмів математичного обчислення, а також виключення «людини» і людського фактору при прийнятті рішення системою [1].

Існує думка, що для розвитку України також буде корисна технологія фінансування економіки на основі блокчейну. Згідно з розрахунками Азіатського банку розвитку, глобальний дефіцит фінансування торгівлі наразі складає \$ 1,5 трлн., і до 2025 р. може зрости до \$ 2,4 трлн.

Дослідники стверджують, що нестачу фінансування можна скоротити на \$1 трильон, якщо застосувати блокчейн «більш широко». Зокрема, розподілені мережі можуть ділитися діловими записами між фінустановами блоками доставок і цим забезпечувати прозорість для довіри бізнесу.

За оцінками BRDO, у 2017-2018 рр. компанії українського походження створили 25 криптовалют. Обсяг залучених через ICO коштів складає \$ 99 млн., а ринок майнінгу перевищує \$100 млн. (рис. 1).

Рис. 1. Ринок майнінгу [5]

Незважаючи на відсутність спеціального законодавства, Україна має гарні стартові умови, щоб перетворитися на державу з розвиненою криптоекономікою.

Білл Бархідт з American Express підтверджував зацікавленість хеджфондів і заможних фізичних осіб у крипторинку через його волатильність.

Поява організацій, властивих традиційному фінансовому сектору, вселяє все більше довіри в інституційних інвесторів. Найстарша британська страхова компанія Lloyd's of London розпочала співпрацю з американським Кастодіальним сервісом Kingdom Trust. Понад 100 тис. клієнтів тримають криптоактиви в 30

популярних валютах на загальну суму понад \$ 12 млрд. на сервісі «холодного» зберігання.

Клієнти Goldman Sachs і сам банк явно розраховують на наступ так званої «криптовалютної весни». Ф'ючерсні контракти передбачають купівлю-продаж активу за заздалегідь обумовленою ціною у заздалегідь встановлену дату.

Таким чином, ринок цифрових валют знаходиться в очікуванні нового сильного підйому, драйвом якого повинен стати приплив коштів від інституційних інвесторів. Але питання «чому криптоіндустрія може і повинна зацікавити інвесторів» залишається відкритим.

Незважаючи на постійну критику від JP Morgan і Goldman Sachs, обидві фінансові групи намагаються працювати з криптовалютою, і з кожним місяцем все активніше. Тільки перша робить це таємно, через британську дочірню компанію, яка є маркетмейкером на європейських криптобіржах, а другі відкрито розробляють свої рішення на основі блокчейну та криптовалюти. Вони активно взаємодіють з органами влади, і тому їх позиції синхронні.

З одного боку глобальні гравці хочуть брати участь у зародженні молоді та перспективної індустрії, з іншого боку вони побоюються причетності до нерегульованих фінансових операцій, анонімних операцій [12].

Якщо класичним ринком інвестування у короткому вигляді можна назвати: фінансовий капітал, цінні папери, матеріальні фонди, нематеріальні активи, людський капітал, венчурний капітал, нерухомість, дорогоцінні метали, інші похідні, то у криптоіндустрії за аналогією можна назвати такі основні сегменти для інвестування:

- криптовалюта (моно- або мультипортфелі токенів і коїнів). Близько за аналогією з ринком капіталу і цінних паперів в змішаному вигляді;
- ринок ICO (initial coin offering), близький до ринку IPO (initial public offering);
- майнінг – підтримка сервісом або роботою інфраструктури блокчейну. Близький по суті до інвестування в основні фонди;
- майнінг пули – близький по суті до фондів спільного інвестування;
- криптофонди – близький по суті до інвестування у венчурні або інші високоризикові активи.

Очевидно, що є деяка аналогія з класичним інвестуванням, але є і принципові відмінності:

1. Найбільша цінність криптоіндустрії – децентралізація і, як наслідок, надійність і стабільність інфраструктури. І саме цією цінністю не володіє ніхто конкретно, але володіють усі учасники блокчейну тією чи іншою міноритарною мірою. Хоча є і винятки.

2. Термін інвестування. Те, що в класичному інвестуванні називається «середньо терміновим інвестуванням» з горизонтом 3-5 років, у криптоіндустрії, в силу її молодості, є довгим строком практично за горизонтом планування.

3. Спеціалізація і кооперація. У класичній науковій економічній літературі процес інтеграції починається з господарської інтеграції суб'єктів, після того – галузева, транскордонна кооперація, після того – міждержавна, міжрегіональна і глобальна [6].

Ринок криптоіндустрії проходить прискореними темпами обов'язкові етапи, на які у фондового ринку пішли десятиліття, а у ринку капіталів і нерухомості тисячоліття:

- етап зародження;
- етап хаотичного / спекулятивного розширення;
- етап надризиків і надприбутків;
- етап монополізації;
- етап регулювання, демонополізації, соціалізації;
- етап інтеграції та прогнозування.

Якщо у класичній економіці базовими показниками ROIC є рівень 5-25 %, то для криптоіндустрії цей показник 20-1600 % (рис. 2).

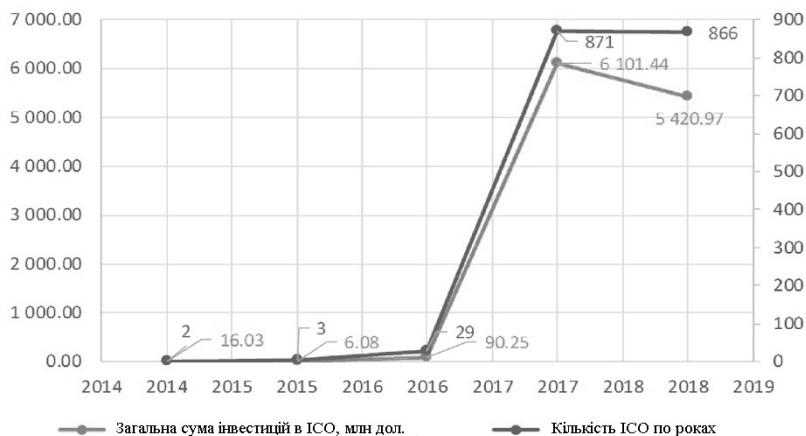

Рис. 2. Успішні ICO [10]

Для порівняння подивимося ROIC у таких напрямках криптоіндустрії як ICO. Причому ми не можемо включити цей показник в класичний ринок інвестування та цінні папери, оскільки більшість країн на даний момент не мають регулювання ICO та їх продукту токенів і коїнів на відміну від давно і добре зарегульованого ринку IPO та їх похідних цінних паперів: акцій, бондів, корпоративних облігацій.

Ще більш неймовірним виглядає порівняння окупності основних фондів класичної економіки та крипто-економіки.

Зрисунок видно, що у глобальному масштабі 6 млрд. дол. США – це мізерний обсяг інвестицій в ICO.

Звичайно, що такі шанси залучають найрізноманіт-

ніший за походженням капітал, у т.ч. невизначеного походження, ймовірного й кримінального.

З доступних джерел видно, що на даний момент основні інвестиції в криптоіндустрії це:

- майнінг;
- створення інформаційної інфраструктури;
- інвестиції у людський капітал.

ICO-індустрія у 2017 р. – початку 2018 р. знаходилася на стадії абсолютного буму. Проте вже із середини 2018 р. по березень 2019 р. капіталізація крипто-активів знизилася втричі з майже 300 млрд. дол. до 100 млрд. дол. Банкрутства проектів, падіння крипто-бірж та негативні прогнози зумовлюють відтік капіталу з криптоіндустрії. Хоча загальний фон поглибле-

ного державного регулювання, поява нового інструменту, як STO (security token offering) скоріше залучать кошти великих транс національних інвесторів.

Основні проблеми інвестування у криптоіндустрію можна розділити на три групи:

- а) група проблем законодавства і законодавчої відповідальності учасників ринку;
- б) група проблем професійної відповідальності гравців ринку, експертність;
- в) група проблем спекулятивного тренду.

Відомо, що тільки деякі країни зайнялися законодавчими рамками крипто індустрії, питаннями оподаткування та кваліфікацією учасників ринку. Головне – це відповідальність таких категорій як криптобанки, криптобіржі, криптофонди. Оскільки від їх фінансової відповідальності, етичності і дисципліни залежить не просто добробут мільйонів інвесторів, а взагалі довіра до індустрії і її виживання.

На середину 2018 р. найбільш сприятливими, безпечними і врегульованими країнами для проведення ICO і ведення крипто бізнесу, згідно з дослідженням Hacker Noon, увійшли: Сінгапур, Швейцарія, Кайманові острови, США, Великобританія.

Так само у статистику ICO WatchList увійшли: Естонія, Білорусь, Мальта, Японія.

Що стосується експертів і експертності, очевидно, що за кілька років не могло сформуватися ні критеріїв експертності, ні самих експертів. На даний момент є беззаперечні лідери індустрії, скоріше завіснєри, гуру, провидці і прогнозисти. Найбільш відомі імена людей

у криптосвіті: збірний образ або справжня людина поки не відомо – Сатоши Накамото – проект біткоїни; Віталік Бутерін – проект Ефіріум; Павло Дуров – телеграм; Jihan Wu – майнінг; Брайан Армстронг; Олаф Карлсон; Тайлер і Кемерон Уінклвосс; Чарлі Лі – лайткоїн.

І головна проблема індустрії – слабка інтеграція з виробничими можливостями, з трудовими ресурсами та державними і міждержавними структурами. Ринок криптоіндустрії якби замкнений сам на себе, задовольняє попит самого ринку (за деякими винятками) і служить у благо не системним інвесторам, а спекулянтам і відвертим пройдисвітам.

Як і класична революція, так і крипто революція грає на руку не найрозумнішим і благородним інвесторам, а самим жадібним, спритним і без принципним. Однак можна достовірно констатувати, що йде процес систематизації і самоочищення ринку. Цьому свідчить різке скорочення число скамів як і самих псевдо ICO, так і число безтурботних інвесторів.

Станом на середину 2018 р. основними інвесторами криптоіндустрії є не професіонали ринку, так звані «кити», люди, які намагаються простими, часто вже не продуманими кроками, збільшити свій дохід спекулятивним, пасивним методом. Таких некваліфікованих інвесторів називають «хом'яками». Саме вони найбільше витрачають гроші на шахрайські ICO, на формування неправильних портфелів (рис. 3). І тим самим дестабілізують ринок і знижують довіру до нього.

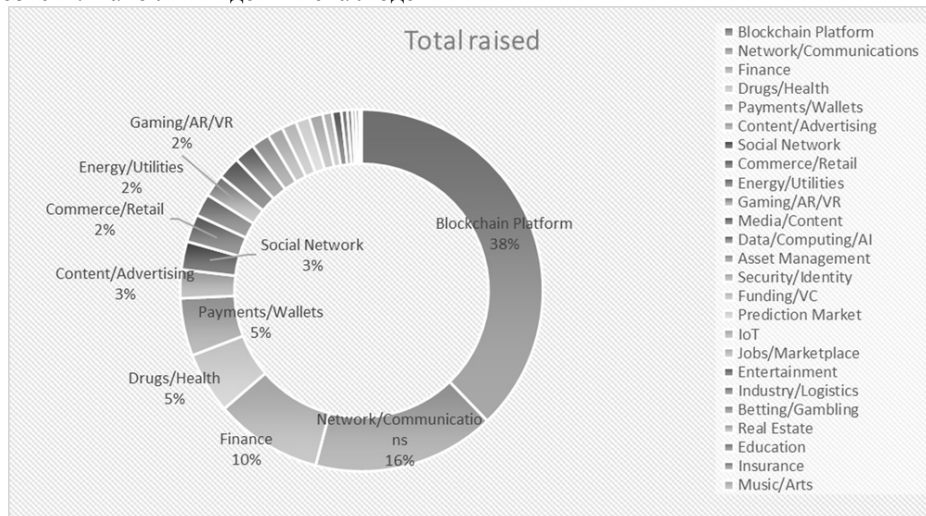

Рис. 3. Розподіл проектів, які вийшли на ICO у 2017-2018 рр. за галузями [11]

Професійні приватні інвестори, як правило, не ризикують усіма своїми активами, використовуючи криптоінструменти як диверсифікацію. Більш уважно вивчають документи проектів. Використовуючи середньострокові і довгострокові стратегії інвестування.

Основним перевагами і перспективами для України на ринку інвестування у криптоіндустрію на даному етапі є:

- можливість багаторазового примноження капіталів. Мовою криптоіндустрії – зробити ікси (інвестування у монети і маркери, криптопортфелі);
- зайняти нішу, яка нехай і не дає великих прибутків, зате дає впізнаваність, ім'я та довіру інвесторів (криптобанки, криптофонди тощо);

– диверсифікувати інші інвестиції з високим рівнем очікувань доходу і ризику (пайові фонди, активи на нестабільних ринках тощо);

– перевести капітали класичного інвестування на інші території без застосування банківської сітки.

На даний час в Україні немає законів, які б регулювали крипторининок. Серед експертів і політиків існують різні думки: від повної відсутності контролю, як це в більшості країн, до заборони, як у Китаї.

Однак найбільш раціональним підходом може бути симбіоз глибокого зарегулювання, як у США, Швейцарії, Японії та гнучких можливостей, як на Мальє та в Естонії, зі встановленням сприятливого податкового клімату, як в Білорусі та інших країнах.

Відтоді ICO проекти гриміли і постійно зростали. Причиною такої широкої популярності первинних пропозицій монет є той факт, що з моменту запуску такої процедури збору коштів спостерігалася відсутність будь-яких регулюючих правил. Уряди різних країн світу ігнорували це явище на ранніх стадіях, коли воно тільки починало набирати силу. Через такий безтурботний підхід сфера ICO стала хилитися у негативну сторону. Були зафіксовані різні правопорушення, такі як шахрайство, відмивання грошей та фінансування тероризму. Інвестори зазнавали краху, а екосистема розвитку та інвестицій поступово почала знецінюватися.

Напрацювання у даній сфері продовжуються. Починаючи з 16.10.2018 р. при Міністерстві фінансів України було створено дві робочі підгрупи з підготовки узагальнюючих податкових консультацій стосовно оподаткування ПДВ операцій постачання програмної продукції та стосовно проблемних питань оподаткування операцій з криптовалютами. Дані узагальнені позиції планувалося представити на розгляд Експертної ради до кінця 2018 р.

Що стосується світового досвіду, то слід звернути увагу на правове регулювання оподаткування криптовалют в наступних країнах:

1. Для країн, що входять в Європейський Союз, 13 листопада 2017 р. стало важливою датою на криптовалютному ринку, оскільки саме в цей день управління ринку цінних паперів випустило більш суворі правила, які докорінно змінили методи роботи ICO. Зокрема, ці правила зобов'язали ICO-проекти вказувати ризики для інвесторів. Крім того, фірми, що організовують ICO, тепер зобов'язані дотримуватися усіх законодавчих вимог і положень. Це, в свою чергу, призвело до зниження кількості випадків шахрайства в ICO з 2018 р. і дотепер.

2. Сполучене Королівство, зі свого боку, не має строгих правил стосовно ICO. Проте в цій країні був створений спеціальний орган з фінансового нагляду, який консультує інвесторів про ризики, пов'язані з ICO. У даному органі заявляють, що інвестори повинні розглядати ICO як експериментальні проекти і сподіватися на краще, будучи, однак, готовими до гіршого. Країна також дозволяє розробникам ICO створювати закони та регулювальні правила на свій розсуд і застосовувати ці правила для своїх проектів. Крім того, у Сполученому Королівстві є контрольоване середовище, яке є частиною тестування регулювання первинних пропозицій монет.

3. У цілях оподаткування, IRS розглядає криптовалюту як майно; базою оподаткування є прибуток, який визначається як різниця між ціною продажу та витратами на придбання; ставка федерального податку залежить від суми прибутку і становить 15 % – 35 %, але додатково можуть сплачуватись місцеві податки (0 – 10 %); при оподаткуванні операцій з криптовалютами використовується поняття «справедливої ринкової вартості» на момент здійснення операції.

У США ICO-проекти повинні дотримуватися строгих правил. Якщо ICO-проект буде займатися продажем токенів, для початку він повинен зареєструватися у Комісії з цінних паперів і бірж. Більш того, він повинен також отримати ліцензію. Кожен ICO-проект

зобов'язаний дотримуватися положень процедур КУС або AML («Знай-свого-клієнта» і «Запобігання відмиванню грошей»). В іншому випадку проти проекту може бути порушено кримінальну справу, а його активи можуть бути конфісковані. Комісія з цінних паперів і бірж висловила свою позицію, заявивши, що альткоїни є цінними паперами, що робить їх такими, що підпадають під подальше регулювання даним органом. Однак США ще офіційно не оприлюднили свою позицію стосовно того, чи є токени ICO і криптовалюта цінними паперами.

4. Управління цінними паперами Канади заявило, що ICO і альткоїни відносяться до цінних паперів і тому повинні регулюватися правилами, що застосовуються в індивідуальному порядку для кожного проекту. Канада також створила випробувальне середовище («пісочницю») для первинних норм регулювання. Ця пісочниця встановлює інструкції для проектів фінтех-індустрії, які не відповідають встановленим раніше правилам. Також вона покликана регулювати всю галузь.

5. Китай, зі свого боку, повністю покінчив з ICO. Нещодавно була введена заборона на роботу ICO-проектів через шахрайські операції, які спостерігалися під час їх функціонування. Країна також заявила, що обмін біткоїнами повинен припинитися, а будь-який ICO-проект, який завершив роботу до заборони, повинен повернути альткоїни, отримані у ході обміну. Крім того, будь-яка компанія або фізична особа, що порушують ці закони, будуть притягнуті до відповідальності.

6. В Індії немає регулюючих правил стосовно ICO. Проте, 17 лютого Резервний банк Індії опублікував повідомлення про ризики, пов'язані з торгівлею криптовалютою, а також заявив, що жодна компанія не отримала від банку офіційної ліцензії на роботу з віртуальними валютами або біткоїнами.

7. В Японії оподатковуються прибутки не лише від продажу криптовалют, а також і від обміну однієї криптовалюти на іншу; ставки податку від 15 % до 55 % (якщо прибутки більше 40 млн. єн). В Японії поки немає жорсткого регулювання. Однак розробляються плани стосовно посилення вимог КУС. Незважаючи на це, японці побоюються, що країна може залишитися без альткоїнів і ICO вже в найближчому майбутньому, особливо з огляду на той факт, що кількість шахрайських ICO-проектів зростає, а нещодавно була зламана біржа coincheck. 27 жовтня 2017 р. країні стало відомо, що первинні пропозиції монет можуть впасти під дію закону про платіжні послуги.

8. Уряд Швейцарії дуже дружельовно налаштований відносно криптовалют. Незважаючи на наявність жорстких правил для ICO-проектів, розглядається також можливість введення нових норм, які сприятимуть розвитку чесних ICO і оптимізують ринок. За даними Управління з нагляду за фінансовим ринком, розробляються плани по оцінці всіх первинних пропозицій монет всередині країни. Це дозволить уряду дізнатися, які ICO-проекти є шахрайськими, щоб позбутися від них, а також захистити чесні ICO.

ВИСНОВКИ

У міру розвитку ринку криптовалют та ICO-проектів необхідність регулювання ICO в різних краї-

нах зростає. Однак таке регулювання повинно дотримуватися балансу. Справжнім ICO-проектам повинна надаватися можливість досягти своїх цілей, а шахрайські ICO необхідно викоринювати. Хай там що, здається, криптовалюта міцно увійшла в наше життя, й ICO не зникнуть у найближчому майбутньому. Тому уряди різних країн повинні розробити шляхи їх регулювання [3].

Сингапур: доходи від приросту вартості криптовалют не оподатковуються; прибутки від продажу криптовалют несингапурським покупцям не оподатковуються; доходи від продажу товарів за криптовалюту відображаються за ринковою ціною товарів на дату продажу як і витрати; постачання криптовалюта розглядається як постачання послуг, яке підлягає оподаткуванню ПДВ;

Ізраїль: криптовалюта розглядається як «актив», а доходи від її продажу будуть класифіковані як доходи від капіталу; продаж криптовалют оподатковується податком на приріст капіталу за ставками 25 % для фізичних осіб і 47 % для юридичних; юридичні особи, що здійснюють реалізацію криптовалюти, оподатковують відповідні операції ПДВ у розмірі 17 %, а фізичні особи, крім майнерів, від ПДВ звільнені;

Мальта: ставка податку на прибуток визначена на рівні 35 %, але є можливість повернути сплачений податок; загальна ставка ПДВ становить 18 %; ставка ПДФО коливається від 0 до 35 %; продаж криптовалют за грошові кошти не оподатковується ПДВ; придбання товарів за криптовалюту не оподатковується ПДВ для покупця, однак постачання товарів продавцем оподатковується;

Республіка Білорусь: фізичні особи звільнені від будь-якого оподаткування операцій з криптовалютами, зокрема, їх майнінгу, продажу чи обміну; оподаткування юридичних осіб залежить від статусу резидента / нерезидента Парку високих технологій;

Гібралтар: відсутнє спеціальне законодавство, що регулює статус криптовалюти, але створено спеціальний режим для операторів розподілення криптовалют (DLT); після отримання статусу DLT, компанії не підлягають додатковому податковому навантаженню та сплачують корпоративний податок 10 %;

Швейцарія: криптовалюти визнано рухомим майном у цілях оподаткування, оскільки воно може бути реалізоване на біржі, з отриманням за нього грошових коштів; податок на прибуток (федеральний податок – 7,83 %, кантональний – від 1 % до 26 %); податок на приріст капіталу (федеральний податок – 7,83 %); операції з біткойном та іншими криптовалютами не обкладаються ПДВ [4].

Українські експерти ринку пропонують:

- нульову ставку податків на приріст криптокапіталу до моменту його виведення у фіатні інструменти;
- визнати інвестиції у крипту, майнінг тощо видами економічної діяльності із застосуванням знижених податкових ставок на період формування ринку 10-20 років;
- визнати інвестиції у криптоінструменти за аналогією з класичним інвестуванням;
- дозволити переміщення криптоінвестицій і криптокапіталів без обов'язкового застосування традиційних каналів переміщення капіталів, а тільки за допомогою

блокчейну.

У класичному фінансовому менеджменті переміщення капіталів має 4 ознаки: цільове призначення капіталу, наявність країни донора і країни реципієнта, відображення в балансах власності, довгостроковий характер [9].

Перспективи інвестування у криптоінструменти залежать від величезної кількості чинників. На даний момент немає обґрунтованих довгострокових і навіть середньострокових прогнозів. Але для України є перспективи на молодому ринку зайняти нішу використовуючи диференційну ідею:

- гарантії тією чи іншою мірою для платників податків в Україні, за аналогією зі Швейцарією, США, Німеччиною;
- криптоофшор або територія лояльності, за аналогією з Естонією, Мальтою, Сингапуром;
- територія майнінгу, за аналогією з Ісландією, Росією, Казахстаном.

Сучасний інвестиційний світ рухливий, чуйний і готовий на багаторівневі форми кооперації. Це шанс утвердитися у спеціалізації і кооперації як для приватних інвесторів, так і для країн, в тому числі для України.

Список використаних джерел

1. Буркальцева Д.Д. Bitcoin: теория и практика для Российской Федерации. Перспективы науки: матер. III Междунар. заоч. конкурса научно-исслед. работ (Москва 2016 г.). Москва, 2016. С. 41-49.
2. Гусева І.І. Тенденції розвитку криптовалют на ринку України. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. 2017. № 1. С. 48-50.
3. Как ICO регулируются в разных странах. URL: <https://foundico.com/ru/blog/how-to-regulate-ico-in-different-countries.html>
4. Криптовалюта в Україні та світі: регулювання, правовий статус та оподаткування. URL: http://ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_analyst/kryptovalyuta-v-ukrayini-ta-sviti-regulyuvannya-pravovyy-status-ta-opodatkovannya/
5. Почему экономика не растет: краткое исследование. URL: <https://businessviews.com.ua/ru/economy/id/vot-pochemu-ekonomika-ne-rastet-kratkoe-issledovanie-prichin-bednosti-ukrainy-kotoroe-kak-sleduet-tebja-vstrjahne-t-1821/>
6. Румянцев А.П. Міжнародна економіка: навч. посібник. Київ: Знання, 2007. 296 с.
7. Сайт Издательства деловой и профессиональной литературы. URL: <https://olbuss.ru/upload/books/blockchain.pdf>
8. Скромное обаяние биткоина: украинские реалии использования криптовалют. URL: <http://forbes.net.ua/opinions/1428255-skromnoe-obayanie-bitkoinaukrainskie-realii-ispolzovaniya-kriptovalyut> (дата звернення: 22.04.2019).
9. Тарасевич В.М. Економічна теорія. Міжнародна економіка: підручник. - Київ: Знання, 2002. 143с.
10. Криптоинвесторы: кто они URL: <https://golos.io/ru--apvot50-50/@dickinsonjunior/kripto-investory-kto-oni>
11. ICO Watch list. URL: <https://icowatchlist.com/>
12. Murphy H. Threats and opportunities when in cryptocurrencies. Businessjournal. 2017. № 29. P. 22.

References

1. Burkaltseva D.D. Bitcoin: Theory and Practice for the Russian Federation. Prospects of science: materials of the III International Extramural Competition for Research (Moscow, 2016). Moscow, 2016. pp. 41-49 (in Russian).
2. Husieva I.I. Trends in crippling commodities on the Ukrainian market Science Bulletin of the International Humanitarian University. 2017. № 1. pp. 48-50 (in Ukrainian).

3. How ICO are regulated in different countries. URL: <https://foundico.com/ru/blog/how-to-regulate-ico-in-different-countries.html> (in Russian).

4. Cryptocurrency in Ukraine and in the world: regulation, legal status and taxation. URL: http://ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_analyst/kriptovalyuta-v-ukrayini-ta-sviti-regulyuvannya-pravovyy-status-ta-opodatkuvannya/ (in Ukrainian).

5. Why the economy is not growing: a brief study. URL: <https://businessviews.com.ua/ru/economy/id/vot-pochemu-ekonomika-ne-rastet-kratkoe-issledovanie-prichin-bednosti-ukrainy-kotoroe-kak-sleduet-tebja-vstrjahne-t-1821/> (in Russian).

6. Rumiantsev A.P. *International Economics: tutorial*. Kyiv: Knowledge, 2007. 296 p (in Ukrainian).

7. Website of Business and Professional Publishing. URL: <https://olbuss.ru/upload/books/blockchain.pdf> (in Russian).

8. Bitcoin's modest charm: Ukrainian realities of using cryptocurrency. URL: <http://forbes.net.ua/opinions/1428255-skromnoe-obayanie-bitkoinaukrainskie-realii-ispolzovaniya-kriptovalyut> (in Russian).

9. Tarasevych V.M. *Economic theory. International Economics: textbook*. Kyiv: Knowledge, 2002. 143 p (in Ukrainian).

10. Cryptoinvestors: who are they. URL: <https://golos.io/ru-apvot50-50/@dickinsonjunior/kripto-investory-kto-oni> (in Russian).

11. ICO Watch list. URL: <https://icowatchlist.com/>

12. Murphy H. Threats and opportunities when in cryptocurrencies. *Businessjournal*. 2017. № 29. P. 22.